

DES DE CA N'OLIVER (20)

LA TEORIA DELS SIS 'BOTS' I REIVINDICACIÓ D'EN MOLLET, AVI D'AINA MOLL MARQUÈS

Antoni Tuduri

 Secció de Genealogia
de l'Ateneu de Maó

Josep Pla (i Casadevall) potser el millor «prosista» en llengua catalana (aquesta tan discutida a vegades) tenia una teoria que apuntava que hi havia una triple possibilitat de relació entre persones, que es podrien definir com a «amics» (pocs o molt pocs), «coneguts» (bastants més) i «saludats» (una enormitat, segons es miri).

He fet aquesta observació per concretar que moltes vegades rallam «d'amics» quan volem presumir d'haver tingut cert contacte amb persones d'una certa importància popular. Jo mateix faig menció, a vegades, a persones conegudes popularment, des de José Luis Ortega Monasterio (militar i músic, aquell d'«Escolta es vent» i «El meu avi») fins a Jaime de Mora y Aragón (germà d'una reina europea, «vividor» i «catxondo» professional que deia que tenia una germana que feia feina a Bèlgica), passant per Ovidi Montllor, Guillem d'Efak o tants altres que no venen a compta. Amb Ortega Monasterio i amb Ovidi hi va haver un notable grau d'amistat, d'altres no eren més que coneguts amb amics comuns.

Dic tot açò per a parlar de la recentment mort d'Aina Moll Marquès, filòloga d'alta volada i propulsora de l'ensenyament de la llengua catalana i de l'anomenada «immersió lingüística» a Catalunya i les illes Balears (i Pitiüses, és clar, que sempre ho mesclam tot sense ordre ni concert). No voldria provocar a ningú, però a vegades és bo recordar que la llengua que es parla a Austràlia o als Estats Units d'Amèrica es coneix com a «llengua anglesa», però no pretenc donar lliçons a ningú, ni tan sols a qui defensa l'origen autòcton, cal suposar que celtiber, de l'actual idioma menorquí, conegut com a «pla». Els déus em guardin!

Tant a Aina Moll i Marquès com son pare Francesc de Borja Moll i Casanovas, fill il·lustre de Ciutadella, els vaig poder «saludar» en una única ocasió. Concretament, els vaig saludar als dos quan van anar a la Casa de Menorca de Barcelona a rebre un homenatge popular dels menorquins residents a la ciutat comtal. Per tant, només saludats, no amics ni coneguts, quedi clar, prou clar.

D'altra banda, hi ha una teoria que diu que hi ha un màxim de sis «bots» de relació entre dues persones de planeta Terra, amb cert grau de contemporaneïtat. Açò vol dir que entre persones més o menys coetànies els «bots» interpersonals són, com a màxim, 6 (sis) sigui la que sigui la importància o fama del darrer de la cadena. I aquesta teoria es compleix quasi sempre i, per tal de demostrar-ho, us posaré un exemple estrictament personal. Amb prou coneixement dels detalls, qualsevol dels lectors podria fer un estudi semblant al que faré tot seguint.

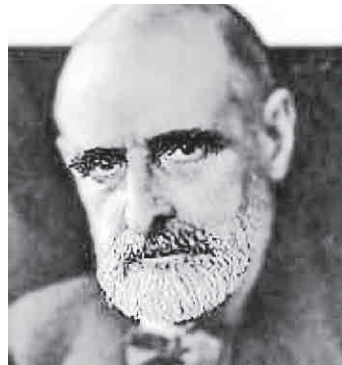
Joan Hernández Mora.

Josep Pla.

Saturnino Ximénez.

Francesc Cambó.

Joan Estelrich.

Ferran Soldevila.

Francesc Hernández Sanz.

Francesc Hernández Mora.

Un servidor de vostès va ser amic (ho deia ell) de D. Joan Hernández Mora. Joan Hernández Mora va ser amic de Josep Pla (consta una extensa documentació epistolar) i, precisament, Josep Pla va conèixer i tractar a Barcelona, a l'Ateneu Barcelonès i més tard a Estocolm, devers els anys 20 del segle passat, a un altre menorquí massa oblidat: Saturnino Ximénez Enrich, del que vaig rallar a un article genealògic passat, que havia nascut a l'Illa del Rei del port de Maó fill de l'administrador de l'hospital i també periodista i d'una menorquina de soca-rel.

Aquest Saturnino Ximénez Enrich (Maó, 1854-París, 1931) va ser un aventurer i escriptor, periodista i traductor directe del rus de l'obra d'Anton Chejov i que, segurament, havia estat en contacte directe amb el Tsar de totes les Rússiaes, atès que eren coetànis i s'havia casat amb una filla d'un general tsarista d'una certa importància, conegut del dit Tsar. Però no és del Tsar de totes les Rússiaes amb qui provaré d'enllaçar. Saturnino Ximénez va tenir una relació personal molt directa amb Francesc Cambó i Batlle (Verges, 1876-Buenos Aires, 1947) advocat, polític -va ser ministre dues vegades- i financer destacat, a part de catalanista conservador i promotor cultural de gran importància. La col·lecció dels clàssics grecs i romans anomenada «Bernat Metge» va ser una de les seves aportacions a la cultura catalana del primer terç del segle XX. Podria fer altres relacions, però em limito a la figura de Joan Estelrich Batlle, nat a Felanitx l'any 1896, fill d'un guàrdia civil destinat a Maó, on va cursar el batxillerat. Un antic conegut meu, també fill de guàrdia civil em deia que tothom era del lloc on havia cursat el batxillerat, cosa que també deia Joan Estelrich, un intel·lectual de gran volada, mort a París l'any 1958.

És segur que va conèixer a Barcelona a Ferran Soldevila Zubiburu (Barcelona, 1894-1971) que va ser, a més d'historiador i escriptor, bibliotecari de la Biblioteca de Maó, que va ser la seva primera feina.

Per tant, he pogut enllaçar amb Ferran Soldevila, amb només 6 «bots», però encara podríem seguir i tancar el cercle considerant que Ferran Soldevila va conèixer a Maó a Francesc Hernández Sanz, arxiver i professor de Dibuix de l'Institut de la plaça del Monestir i pare de Francesc i Joan Hernández Mora a qui he citat en primer lloc. Sembla, idè que hem fet un *tour* històric que permet asseverar la teoria dels sis (6) «bots», començant i acabant en la figura de Joan Hernández Mora.

No obstant tot el que he dit fins ara, jo hagués volgut rallar de l'avi d'Aina Moll i Marquès, en Josep Moll Vidal, conegut pel seu malnom de 'Mollet', molt citat pel seu fill Francesc de Borja Moll, però crec que m'he embolicat massa i no em queda més remei que deixar-ho estar fins a una altra ocasió. Certament, 'en Mollet' és un personatge de gran fondària i d'una imatge polièdrica fora mida. Un altre dia en rallarem.